

Spoštovane diplomantke, spoštovani diplomanti,
profesorice in profesorji,
dragi starši in bližnji!

Ko sem spomladi leta 1995 seznanila starša z odločitvijo glede študija, nista bila posebej srečna. Primerjalna književnost in literarna teorija pod A in filozofija pod B pač ni bilo tisto, kar sta si zamišljala kot dovolj smiseln razlog za selitev v hladno prestolnico. Uvidevno sta predlagala, naj razmislim vsaj o tem, da bi namesto ene od dveh študijskih smeri izbrala nekaj, kar bo – citiram – bolj življenjsko in uporabno. Nisem odraščala v okolju, kjer bi si kdorkoli služil kruh s knjigami, zato sem njuno skrb hitro ponotranjila. Od književnosti se nisem nameravala posloviti, sem pa žrtvovala filozofijo za »bolj življenjski in uporaben« angleški jezik.

Ta epizoda na pragu odraslega življenja je pomenljiva in zaseda ključno mesto v mojem osebnem spominu. Tedaj sem prvič, in ne zadnjič, stala na razpotju, in prvič, pa spet ne zadnjič, sem na tem razpotju izbrala »manj shojeno pot«. Leta, ki so sledila, so bila zato zahtevna, a bila so, kot vse poti v neznanu, tudi živa, vznemirljiva in globoko formativna.

Anekdote, ki so povezane s časom študija na oddelku za primerjalno književnost, je toliko, da bi jih spretna roka lahko povezala v krajši roman. Kot tista, ko se je sredi predavanja prof. Evalda Korena v kovčku za violončelo, ki ga je eden od študentov odložil ob katedro, nenadoma sprožila budilka; ali, ko smo na brucovanju v KUD France Prešeren prisekali zvestobo študiju z definicijo primerjalne književnosti in ko je v kletnem baru K16 Dane Zajc skupaj z Janezom Škofom v marsikom izmed nas zanetil vseživljenjsko strast do poezije. Tu so bila metodološko sistematična, pesniško navdahnjena, eruditsko podkovana, včasih pa že prav gledališko dramatična predavanja, ki so v meni prebujala občutek majhnosti pred mogočno goro popisanih listov, imenovano svetovna književnost, obenem pa željo, priti vsaj malo bližje, prebrati, razumeti in nekoč morda prispevati nekaj svojega.

To je bil čas, ko sem svojo prvo eksplikacijo pisala na okoren stacionarni računalnik prijateljice, ker svojega še nisem imela, in ko sem se želela dogovoriti za srečanje ali se javiti v domače kraje, sem poiskala telefonsko govorilnico. Pisali smo na roko, mislili brez pomagal in se veliko pogovarjali – tudi s profesorji, ki jih imam v nadvse lepem spominu. Za predavalniškim pultom so stali ne le kot poznavalci, pač pa tudi kot ljudje; kot celovite in polnokrvne osebnosti, s katerimi se je dalo in smelo razpravljati, soočati mnenja in deliti navdušenje nad prebranim.

Literatura je postala moj poklic. Spoznavam jo kot urednica, prevajalka in avtorica, pred časom tudi kot organizatorica literarnih festivalov. Ni vedno lahko. Vsakič, ko sem se sredi nepredvidljive slovenske kulturne krajine znašla na podobnem razpotju kot takrat leta 1995, sem pomislila, da bi bilo morda res vse lažje, če bi se odločila za nekaj bolj »življenjskega in uporabnega«.

Danes pa vem to: Da je lahko samo študij primerjalne književnosti potešil mojo veliko lakoto po tistem znanju, ki presega sistematično zbiranje podatkov in analitično presojanje ter prerašča v domišljijsko in intuitivno sintetiziranje povsem novih pogledov. Da je komaj kaj tako »uprabnega in življenjskega«, kot je lahko literatura, ki je odraz kompleksne in nepredvidljive krajine človekovega duha, ne da bi si zatiskala oči pred aporijami in ambivalentnostmi. Da sposobnost literaturo brati in o njej razmišljati ne nagrajuje samo človeka samega, pač pa plemeniti tudi družbo kot celoto, ker nas uči misliti širše in videti globlje. Znanje, ki ga ponuja študij primerjalne književnosti, je lahko bogata popotnica za nadvse raznoliko paleto služb, vlog in izzivov, ki jih ponuja življenje.

Upam, da danes, ko slavite uspešen zaključek pomembne etape na vaši življenjski poti, čutite ponos in pričakovanje. Pred vami so nova razpotja, vsako se bo zgodilo v še drugačnih časih – tehnološko nemara še bolj izpopolnjenih, a žal tudi negotovih in nevarnih.

Želim vam, da bi se na takih ali drugačnih razpotjih odločali s pomočjo znanja, domišljije in intuicije, ki ste jih kultivirali v času študija. Naj vam bojo v pomoč pri iskanju globljih uvidov, kontekstualiziranju pravih vprašanj in njihovi ustrezni artikulaciji. Tako boste stali trdno na svojem, a sprejemajoče uprti v sočloveka in v svet.

Iskrene čestitke in pogumno na poteh, na katere boste stopili!

Miljana Cunta